

ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน : การจัดการศึกษาบนบริบทแห่งความท้าทาย*

เฉลิมลาภ ทองอาจ**

บทคัดย่อ

การเข้าร่วมประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในปี ค.ศ. 2015 ได้สร้างความท้าทายต่อการจัดการศึกษาของชาติหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก จะเกิดความขัดแย้งในประเด็นเป้าหมายทางการศึกษาว่า การศึกษาควรจะเป็นไปเพื่อการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ หรือควรเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อตลาดแรงงาน ประการที่สอง ในด้านหลักสูตรและการสอน ยังคงปรากฏบริบทที่เป็นปัญหาหลายประการ ทั้งการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับที่ยังขาดประสิทธิภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิธีสืบสอบและกระบวนการสร้างความหมายของผู้เรียน ส่วนในด้านการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนศึกษาก็ขาดความชัดเจนว่า รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตรดังกล่าวควรเป็นเช่นใด และคุณลักษณะหรือสมรรถนะของเยาวชนอาเซียนที่แท้จริงแล้วควรเป็นแบบใด นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาบริบทต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต

บทนำ

หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียนเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) เมื่อคราวการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 13 ณ ประเทศสิงคโปร์ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ได้มีมติเห็นพ้องให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความร่วมมือใน 3 ส่วน ได้แก่ การจัดตั้ง 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ทั้งนี้ ในการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาพลเมืองอาเซียนให้มีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีศักยภาพในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถเข้าถึงการฝึกอบรมและนวัตกรรมต่าง ๆ และได้รับโอกาสที่ทัดเทียมกันในการเข้าถึงการพัฒนามนุษยศาสตร์ การสังคมและความยุติธรรม (Association of Southeast Asian Nations, 2007)

* วารสารศึกษาศาสตร์ มห.วิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2555

** อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝั่มมัธยม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย